

NAUČNOM VEĆU MEDICINSKOG FAKULTETA
UNIVERZITETA U BEOGRADU

Na sednici Naučnog veća Medicinskog fakulteta u Beogradu, održanoj dana 09.03.2017. godine, broj 5940/09, imenovana je komisija za ocenu završene doktorske disertacije pod naslovom:

"Prognostički značaj androgenog receptora u ranom karcinomu dojke: meta-analiza"

kandidata mr sc med dr Ivane Božović-Spasojević, zaposlenoj na Institutu za onkologiju i radiologiju Srbije u Beogradu; mentor je profesor Svetislav Tatić, redovni profesor Katedre za patologiju, Medicinskog fakulteta Univerziteta u Beogradu; komentor je Naučni saradnik Snežana Šušnjar, lekar Instituta za onkologiju i radiologiju Srbije.

Komisija za ocenu završene doktorske disertacije imenovana je u sastavu:

1. Prof. dr Radan Đžodić, redovni profesor na Katedri za hirurgiju, Medicinskog fakulteta Univerziteta u Beogradu
2. Doc dr Marina Nikitović, docent na Katedri za radiologiju, Medicinskog fakulteta Univerziteta u Beogradu
3. N. Sav. dr Mirjana Branković Magić, Institut za onkologiju i radiologiju Srbije

Na osnovu analize priložene doktorske disertacije, komisija za ocenu završene doktorske disertacije jednoglasno podnosi Naučnom veću Medicinskog fakulteta sledeći

IZVEŠTAJ

A) Prikaz sadržaja doktorke disertacije

Doktorska disertacija dr Božović-Spasojević Ivane napisana je na ukupno 105 strana i podeljena je na sledeća poglavlja: uvod, ciljevi rada, materijal i metode, rezultati, diskusija, zaključci, literatura i prilog. U disertaciji se nalazi ukupno 13 tabela, uključujući i jednu tabelu u prilogu rada, 14 grafikona i 6 slika. Doktorska disertacija sadrži sažetak na srpskom i engleskom jeziku, biografiju kandidata, podatke o komisiji i spisak skraćenica korišćenih u tekstu u prilogu.

U **uvodu** detaljno je objašnjena uloga androgena, testosterona (T) i 5 - dihidrotestosterona (DHT), kod muškaraca i kod žena, koji ispoljavaju svoje efekte interakcijom sa androgenim receptorom. Prikazana je struktura i funkcija androgenog receptora, koji pripada grupi nuklearnih steroidnih receptora, kao i receptori za estrogen (ER) i progesteron (PR), ali za razliku od njih, ekspresija i uloga androgenog receptora u karcinomu dojke nije tako opsežno proučavana. Na osnovu savremene literature objašnjena je potencijalna uloga androgenog receptora u kancerogenezi karcinoma dojke, kao i kod svakog od postojećih kliničkih podtipova karcinoma dojke. Takođe, razmatrana je moguća uloga androgenog receptora u novoj podeli molekularnih podtipova karcinoma dojke, uzevši u obzir da je AR visoko zastupljen u karcinomu dojke. Predstavljani su aktuelni epidemiološki i klinički podaci kod premenopauzних i postmenopauzних žena, o ulozu androgenog receptora kao prognostičkog faktora, u odnosu na prisustvo estrogenskog receptora i estrogenskog miljea.

Ciljevi rada su precizno definisani i detaljno predstavljani. Prognostička vrednost ekspresije androgenog receptora ispitana je prvo kroz meta-analizu publikovanih kliničkih studija u kojima je ispitivana prognostička uloga androgenog receptora u odnosu na ishod bolesti kod pacijentkinja sa ranim karcinomom dojke, i drugo kroz meta-analizu genske ekspresije androgenog receptora, odnosno ekspresije *iRNK AR* u dostupnim setovima ekspresije gena u tumorskom tkivu kod pacijentkinja sa ranim karcinomom dojke i kliničkim podacima o ishodu bolesti.

U poglavlju **materijal i metode** detaljno su objašnjena načini pretrage sprovedeni za kliničku i gensku meta-analizu. Klinička meta-analiza sprovedena je pretragom naučnih baza podataka poput *PubMed-Medline*, *Cochrane Review* koristeći ključne reči pretrage "**androgeni receptor**" i "**karcinom dojke**". Detaljno su predstavljani primarni i sekundarni kriterijumi selekcije i uključanja studija u kliničku meta-analizu. Kvalitet svake selektovane, odnosno izdvojene studije, nezavisno je procenjen koristeći REMARK (eng. *Reporting recommendations for tumor marker prognostic studies*) preporuke za publikovanje, objavljivanje i procenu kvaliteta kliničkih studija koje su ispitivale prognostičku ulogu bioloških markera. Genska meta-analiza sprovedena je na dostupnim podacima genske ekspresije, odnosno mikroarej analize (eng. *microarray*) koji sadrže podatke o ekspresiji informacione *iRNKAR*, kao i podatke o kliničkom ishodu bolesti kod pacijentkinja sa ranim

karcinomom dojke. Za meta-analizu genskih podataka sprovedeno je pretraživanje baza podataka: *PubMed* i *GEO* (eng. *Gene Expression Omnibus*) koristeći ključne reči “karcinom dojke” i “genska ekspresija androgenog receptora”.

U poglavlju **rezultati** detaljno su opisani i jasno predstavljeni svi dobijeni rezultati koji prate unapred definisane ciljeve.

Diskusija je napisana jasno i pregledno, uz prikaz podataka drugih istraživanja sa uporednim pregledom dobijenih rezultata doktorske disertacije.

Zaključci sažeto prikazuju najvažnije nalaze koji su proistekli iz rezultata rada. Korišćena **literatura** sadrži spisak od 127 reference.

B) Kratak opis postignutih rezultata

Za kliničku meta-analizu identifikovane su 33 podobne studije. Nakon kvalitativne procene izdvojene su 22 studije sa ukupno 10.004 pacijenata, koje su smatrane podobnim za kliničku meta-analizu. Klinička meta-analiza je pokazala da je androgen receptor pozitivnost, definisana imunohistohemijski, bila udružena sa boljim preživljavanjem bez bolesti, kao i ukupnim preživljavanjem, u univarijantnoj i multivarijantnoj analizi, kod svih pacijentkinja zajedno sa ranim karcinomom dojke. Klinički rezultati su potvrđeni i analizom genske ekspresije koja je obuhvatila 35 setova podataka sa 7.737 pacijenata i ranim karcinomom dojke. Analiza genske ekspresije je pokazala da visoka ekspresija *AR* i *IRNK* dovodi do boljeg preživljavanja, kako u odnosu na preživljavanje bez bolesti, tako i u odnosu na ukupno preživljavanje, ali samo u univarijantnoj analizi.

Klinička meta-analiza podgrupa karcinoma dojke, koje su definisane imunohistohemijski, a na osnovu ekspresije estrogena, progesterona i humanog epidermalnog faktora rasta 2, HER2, pokazala je da pacijentkinje sa ER pozitivnim karcinomom dojke, kao i pacijentkinje sa trostruko negativnim karcinomom dojke, imaju značajno bolje preživljavanje bez bolesti i ukupno preživljavanje kada postoji udružena ekspresija androgenog receptora; suprotno, kod pacijentkinja sa HER2 pozitivnim karcinomom dojke ekspresija androgenog receptora bila je udružena sa lošijim ukupnim preživljavanjem. Genska meta-analiza ekspresije *IRNK* *AR* kod molekularnih podtipova karcinoma dojke, pokazala je granično bolje preživljavanje bez bolesti i ukupno preživljavanje kod

molekularnog HER2-sličnog podtipa, dok kod drugih molekularnih podtipova nisu nađene značajne povezanosti ekspresije *iRNK AR* sa preživljavanjem.

Pokazana je značajna pozitivna korelacija ekspresije *iRNK AR* sa genskim zapisima udruženim sa tumorskom stromom, kao i korelacija sa bitnim onkogenim signalnim putevima poput *WNT7B*, *ESR1*, *HER3*, *PIK3CA*, *BRCA1* gena; pokazana je negativna korelacija ekspresije *iRNK AR* sa genskim zapisima koji su udruženi sa proliferacijom i imunim odgovorom. Takođe, pokazano je da je ekspresija *iRNK AR* udružena sa manjim procentom patološkog kompletnog odgovora na primenjenu neoadjuvantnu terapiju u sastavu antraciklina, sa ili bez taksana i/ili trastuzumaba, kod svih pacijentkinja zajedno.

C) Usporedna analiza doktorske disertacije sa rezultatima iz literature

Za razliku od receptora za estrogen i progesteron, ekspresija i uloga androgenog receptora u karcinomu dojke nije tako opsežno proučavana, iako je androgeni receptor visoko zastupljen u karcinomu dojke. Istraživanje androgenog receptora, koje je sprovela dr Božović-Spašojević, ima naučni doprinos prvenstveno u daljem razdvajanju podtipova karcinoma dojke i definisanju novih meta odnosno ciljeva u lečenju karcinoma dojke u uslovima kada su anti-androgeni lekovi klinički dostupni.

Nedavno je publikovana meta-analiza od strane kanadskih autora, koja je takođe, ispitivala ulogu androgenog receptora u ranom karcinomu dojke. Kanadski autori su analizirali 19 kliničkih studija sa 7.693 pacijentkinja sa ranim KD, evaluirajući dva cilja, preživljavanje bez bolesti i ukupno preživljavanje, nakon 3 i 5 godina praćenja, u odnosu na ekspresiju androgenog receptora definisanog imunohistochemijskom analizom. Ova analiza je takođe pokazala visoku zastupljenost androgenog receptora, odnosno da je androgeni receptor eksprimiran u 61% celokupne ispitivane populacije pacijentkinja sa karcinomom dojke, sa višom zastupljenošću androgenog receptor pozitivnih tumora kod ER pozitivnih u odnosu na ER negativne tumore, 75% vs 32%. Kao i meta-analiza dr Božović-Spašojević, i kanadska meta-analiza je pokazala da je ekspresija AR udružena sa boljim ishodom bolesti u ranom KD. Međutim, ova meta-analiza nije ispitivala ulogu *iRNK AR* kao prognostičkog faktora u ranom karcinomu dojke. Poslednjih godina analozi androgena, ali i inhibitori androgena, predmet su intenzivnog ispitivanja, najpre kod trostruko negativnog, ali i kod

ostalnih podtipova karcinoma dojke. Trenutno je u toku više kliničkih studija, koje ispituju ulogu androgena, ili inhibitora androgena, samostalno, ili u kombinaciji sa hormonskom terapijom, anti-HER2 terapijom, ili drugom ciljanom terapijom.

D) Objavljeni radovi koji čine deo doktorske disertacije

Bozovic-Spasojevic I, Zardavas D, Brohée S, Ameye L, Fumagalli D, Ades F, de Azambuja E, Bareche Y, Piccart M, Paesmans M, Sotiriou C.

[The Prognostic Role of Androgen Receptor in Patients with Early-Stage Breast Cancer: A Meta-analysis of Clinical and Gene Expression Data.](#)

Clin Cancer Res. 2016 Nov 9. doi: 10.1158/1078-0432.CCR-16-0979. [Epub ahead of print]

PMID: 28151718.

E) Zaključak (obrazloženje naučnog doprinosa)

Doktorska disertacija „**Prognostički značaj androgenog receptora u ranom karcinomu dojke: meta-analiza**“ dr Božović-Spasojević Ivane, svojim ciljevima i tezama uklapa se u savremeni trend istraživanja bioloških osnova karcinoma dojke. Činjenici o aktuelnosti teme govore u prilog i dve nedavno objavljene meta-analize o ulozi androgenog receptora u ranom karcinomu dojke. Ne samo kod nas, već i u svetski priznatoj naučnoj literaturi, ovo je prvo i za sada jedino istraživanje koje se bavi sveobuhvatnom kliničkom i genomskom analizom androgenog receptora u ranom karcinomu dojke. Za razliku od dve skorije objavljene meta-analize o ulozi androgenog receptora u ranom karcinomu dojke, istraživanje dr Božović-Spasojević je obuhvatilo i meta-analizu ekspresije informacione RNK androgenog receptora u tumorskom tkivu dojke kod pacijentkinja sa ranim karcinomom dojke kod kojih su dostupne i informacije o kliničkom ishodu bolesti. Prednosti novijih tehnologija su neosporne, sa mogućnošću sekvencioniranja stotine gena u istoj analizi, u relativno kratkom vremenskom periodu i mogućom implikacijom na buduće lečenje pacijenata.

Ova doktorska disertacija je urađena prema svim principima naučnog istraživanja. Ciljevi su bili precizno definisani, naučni pristup je bio originalan i pažljivo izabran, a metodologija rada je bila savremena. Rezultati su pregledno i sistematično prikazani i diskutovani, a iz njih su izvedeni odgovarajući zaključci.

Na osnovu svega navedenog, i imajući u vidu dosadašnji naučni rad kandidata, komisija predlaže Naučnom veću Medicinskog fakulteta Univerziteta u Beogradu da prihvati doktorsku disertaciju dr Božović-Spasojević Ivane i odobri njenu javnu odbranu radi sticanja akademske titule doktora medicinskih nauka.

U Beogradu

28.04.2017.god.

Članovi Komisije:

Prof. dr Radan Džodić

Doc dr Marina Nikitović

Mentor:

Prof. dr Svetislav Tatić

Komentor:

N. Sar. dr Snežana Šušnjar

N. Sav. dr Mirjana Branković Magić
